M. Stephensen,

Svar, med Tillæg,

1826-27,

Svar

paa nogle i Bladene

Politie-Vennen og Dagen

for Maji Maaned 1826 indrykkede

fornærmelige Angreb.

Samt paa

Candid. Jur. Vigfus Erichsens

Pamphlet

Island og dets Justitiarius, &c. 1827.

Udgivet af

Dr. Juris M. Stephensen.

Conferenceraad og Justitiarius i den kongelige islandske Landsoverret.

Viðöe Kloster 1826 — 27.

Trykt af Faktor og Bogtrykker Schagfiord.

Det er at formode, at de fleeste upartiske Mænd, som have læst de besynderlige Angreb i Politie-Vennen og Dagen for Maii Maaned 1826, som — være sig Hald og Klitgaard — eller Anonymer og Psevdonymer under disse laante Navne, have tilladt sig imod Conferentzraad Dr. M. Stephensen og det kongel. islandske Landoplysnings Selskab, just i den Tid, da han var reisefærdig bort fra Kjøbenhavn og havde der paa Stedet ingen Lejlighed til videre Svar, have læst og optaget deslige Angreb med Foragt, som Fostere af Avind mod hiin Embedsmand og en fortjent Stiftelse og som Virkning af personligt Uvenskab hos interesserede Efterstræbere, som, rimeligst deri skjult, maatte være deelagtige, eller hos andre muëligen vildledede af Exempler, som de, der yttrede sig for 18 Aar siden i Kiøbenhavns Skilderie 1808 Ns. 85, 89 — 90, just ved Conferentzraad Stephensens Afreise ogsaa da fra Hovedstaden; thi Exempler kunne let smitte og forføre til uoverlagt atter at fægte med de fra 1808 forrustede Vaaben imod Conferentzraad Stephensen og hans Selskab, der længe synes at have været Torne i svage Øine; thi ved nøje Sammenhold vil man nu neppe finde andet i disse nyere Ophævelser, end et Opkaag af de selvsamme 18aarige Flauheder fra Skilderiets 3de førstbemeldte Nummere 1808, ingen Grunde, ingen Beviser, men kun

ugrundet Skumlen, som altsaa ikke fortiener — for en stor Deel — andet Svar, end det allerede givne i Dagen f. A. fra 8de og 23de Maji og i Skilderiet for 1808 No. 86 og 92. Man behover kun at sammenholde Politie-Vennens (1826) No. 539 og Dagens f. A. No. 108 med Skilderiets (1808) No 85, Side 1355, for at gienkiende samme Indholds og for en stor Deel ogsaa dens Forms Identitet og finde Svaret derpaa i dettes No. 86, Side 1360 — 62 og 1365. I øvrigt er det pudserligt nok, at i Bladene fra 1826 l. c. gjøres Forskiel paa Kasserer og Regnskabsfører ved Landoplysnings Selskabet og paa Sekretaire, som særskilte Bestillinger, da dog dets trykte Vedtægter ikkun kiende Regnskabsføreren, men paalægge Forstanderen — han hedde nu Præsident eller Direkteur eller Tilsynsmand eller hvad Forandring af Navn Tiderne siden indførte — at besørge Correspondence og en Sekretairs Forretninger, der ikke kunde formodes at vorde eller blive mange, krævede altsaa ikke en særskilt Bestilling, som sees af deres 2det Kap. §§. 2—4. Da nu den første Forstander i høj og svagelig Alderdom, 4 Aar for sin Død, frivillig nedlagde og undskyldte sig fremdeles fra Forstanderskabet, og dette da fandtes tjenligst forenet med Tilsynsmandens, imod at denne aldeles fratraadte Regnskabsførelsen 1807, og førte derefter kun den videnskabelige Bestyrelse og det daglige Opsyn under Navn af Selskabets bestandige Direkteur, men Embeders Skifter, uden frivillig Frasigelse eller befunden Brøde, paalagde dets Vedtægter ingensteds, men ansaae dem, som permanentes, blev Faktor Schagfjord, en velbegavet Mand, bedst bekjendt med Selskabets Stilling og — som mange andre Bogtrykkere — en Mand, som passeligst kunde forene Boghandelen med hans Funktion, som Bogtrykkeriets Faktor efter Plak. af 3dje Jan. 1783, valgt til at være tillige dets Boghandler og Regnskabsfører, hvilket han, fra 10de Aug. 1807 ene har forvaltet, hvorom hans aflagte Eed, den 14de Julii 1826, for en Extraret paa Vidøe, i Svar paa det 1te Spørgsmaal i hosfølgende Tingsvidne No 4, bærer Vidne, samt udstædet Proclama, tinglyst i den kongel. Landsoverret i Junio 1806 og Publication deraf i Minnisverd Tidindi 2det B. 1806, Side 476, saavelsom alle

de af Faktor Schagfjord siden aflagte Regnskaber, da
aarlige Indflud strax efter de første Aar, ganske op-
horte og vare i Grunden altid kun Prænumeration paa en,
for Selskabet, meget ufordeelagtig Betaling i Bøger, til
2 Skilling Arket.

Det fornødne Svar paa den intetbetydende, skraalende
Ophævelse, flere Gange omtygget, angaaende Selskabets
videnskabelige Stiftelse og dennes Benævnelse efter dets
eget Prædicat, findes allerede 1808 i Kjøbenh. Skilderies
No 86, Pag. 1360—65, som udbedes efterseet. Denne
Benævnelse kan nu saameget mindre medføre nogen grundet
Anke, som den er tilstrækkeligen og offentlig anmeldt, og
uden Forbeholdenhed saavel paa Selskabets trykte Skrif-
ter fra 1799, som i Indberetninger til det kongel. danske
Cancellie, uden at dette Collegium nogensinde har fundet
Anledning til at dadle denne Benævnelse, mindre at anke
paa samme. Den blev anmeldt og proclameret i Sept.
1798, ved et indrykket Brev fra Selskabets Stiftere, i
Conferentsr. Stephensens Minnisverd Tidindi 1799 2det
B. Pag. 134—36, og maa ansees endog bekræftet ved kongl.
Reskr. af 14de Jun. 1799, i alle disse Dokumenter, under
udtrykkelig Benævnelse af offentlig videnskabelig Stif-
telse eller Institut. Det forekom Selskabet allerede da at
staae i dets Magt, at forvandle sig til Stiftelse, og da
det ved allernaadigst Patent af 27de Junii 1800, trykt i
samme Tidenders 2det B. S. 459 in extenso, blev skjen-
ket kongeligt Prædicat og tilsagt kongel. allernaadigst
Beskyttelse, troede det, ved at forvandle sig selv til Stif-
telse, at kunne tillægge denne uden Brøde sit eget Præ-
dicat, og som alle Selskaber, at kunne gjøre den Foran-
dring i sine Vedtægter og sin egen Bestyrelse, som det
efter Tiderne, fandt passende og efter sin Stilling i disse.
Som meldt: ansaae dets første Vedtægter saavelsom de
senere, sine 2 Betjentes Bestilling at være Permanent, og
2det Kap. §§. 4 og 6 vise og, at andet ikke vel kunde tæn-
kes om dets Directeur, som skulde hoe saa nær Bog-
trykkeriet (efter §. 4.) at han kunde føre det daglige
Opsyn med Skrifternes Udgave og Trykning, læse 3
Correkturer af disse, m. m. og bestyre det Hele og des

selvsamme synes det kongl. Privilegium af 8de Nov. 1799, meddeelt Selskabet for alle dets Bogtrykkere, at forud-sætte, Ord til andet konfirmeret af vor nuværende allernaadigste Konge, den 24de Aug. 1808, der endog betitler denne Selskabets Bestyrer, som Direkteur, og som den Mand, til hvem Bogtrykkeren, i Følge Forordn. af 27de Sept. 1799. §§. 26. 27. bør, under 100 Rdlrs Mulkt, indsende det først udgaaende Exemplar af alt hvad der trykkes, der i Island skulde være, i Politiemesterens Sted, Selskabets, til de lærde Sagers og Bogtrykkeriets Bestyrelse valgte Direkteur, som dette Privilegium (her under No. 1.) beviser, ogsaa publiceret i Minnisverd Tidindi 2det B. S. 457.

Politie Vennens evige Omtyggen af Skilderie-Forfs, 1808 i No. 85, 90 gjorte Yttringer om Selskabets Regnskaber, Revision, m. m. findes allerede opløst og besvaret i Skilderiets (1808) No. 86 S 1361 ꝛc. nu i Dagen 1826, No. 108 og for 23 Maji, og i hoslagte Tingsvidne fra 14de Julii 1826, samt ved Uddrag af Regnskaberne i Minnisverd Tidindi II. B. Bilag No. VII. til S. 475 og i Kl.posten 1825 for Decembr. Maaned. s. A. Endelig i vedlagte verificerede Uddrag No. 2. af det kongel. Landoplysnings Selskabs Beslutninger i almindelige Møder den 25de og 26de Sept. 1826. — I Klp. l. c. læse man altsaa Uddrag af Hoved Regnskaberne, verificeret (nemlig. hints Overeensstemmelse med disse, men ingenlunde disse selv, af Conferr. Stephensen, da han intet har med Regnskaberne eller deres Revision at bestille). Men Revisorerne ere opgivne saavel i Rhavns Skilderie 1808 No. 86 Side 1361, som i Dagen (1826) No. 108, og Tingsvidnet (see Svar paa 4de Spørgsm til Faktor Schagfjord), endelig i forbemeldte Uddrag No 2, hvoraf sees, at siden de første Stiftere nu ere fleste bortdøde, hvoraf 2 reviderede de første, revideres Schagfjords Regnskaber af 2de Embedsmænd. Deres, men ikke Directeurens, er at bemangle disse Regnskaber, men Selskabets, efter Antegnelsers Besvarelse af Regnskabsføreren, at decidere dem, som og er skeet i Møderne den 25de og 26de Sept. 1826. I

øvrigt pleier man ikke nogensteds, saavidt vides, at aftrykke dessine Regnskaber in extenso, men kun, som her, Udtogsviis; til andet forbinde ikke Selskabets Vedtægter, ja, ej til nogen Publication, og hvo vilde vel kun til deslige Personers Fornøielse, som de skjulte Angriberes, bekoste Udgaven af flere Aars Regnskaber in extenso paa flere Bøger Papir, og med alle tørre Bilager? Disses Udtoge ere endog over al Pligt publicerede, da ingen uden for Selskabet, vedkommer dets Boghandels Ballance, mere end andre Boghandleres og ingen af saadanne har noget at skjøtte. Deslige Udtoge vise Regnskabernes Hoved-Punkter og Hoved-Ballance, og mere vedkommer Dadleren ikke. Endog den Tvivl, enten Selskabets Segl burde betales af Selskabet eller af Stiftelsen, siden begge udgjøre et og det samme efter det foranførte, var — mildest sagt — meget overflødig. Men — at Sejagsfjord — uden at være studeret eller lærd, dog kunde forhandle Bøger, og som Faktor aflægge Regnskab, som en i Arithmetik vel øvet og velbegavet Mand, som enhver anden Faktor, vil enhver let befinde og Dadlerens derom fremsatte Anmærkning altsaa heel latterlig. — Og saa den Tvivl: om Conferenceer. Stephensen er Landoplysnings Selskabets første Stifter eller ei, kan Holandophili trykte Brev 1797 i Minnisverd Tidindi l. B. S. 322—23, forfattet af afgl. Conferenceraad og Amtmand, Ridder Thorarensen, blandt flere Beviser, aldeles hæve. Om Bibliothekaren er det fornødne oplyst i Dagen for 23de Maji i. A. og af Catalogen over Selskabets Laane-Bibliothek ere Exemplarer med Givernes vedtegnede Navne, at erholde i den Gyldendalske Boghandling og i øvrigt Giverne nu tilstillede, som vist ikke ville paastaae, at nogen Bog af deres givne er udeladt, men de andre Hrr. Boghandlere samt Forfattere derved opmuntres til goddadigen at formere en Bogsamling, som endnu staaer velbevaret i Bibliothekarens, Conferenceer. Stephensens Varge og i hans egne beboede Værelser, og som ved eedelige Vidnesbyrd den 14de Julii (see Tingvidn. d. A. No. 4. og Svar paa 20de, 21de, 22de, 23de og 24de Spørgsmaale), ere beviiste at være flittigt udlaante til enhver, som har forlanget samme, Flora Danica

undtagen, men denne endnu — som fra Begyndelsen af — stedse uden alt Mærke af M. St. som Angriberen aldeles løgnagtigen har anmeldt — kun til Afbetiening paa Stedet — og alle ubeskadigede af Rotter.

At han dog ikke desmindre, aldrig har været Bibliothekar for nogen af Selskabets Forlagsbøger, som trang Huusleilighed har forbudet ham; at disse derimod kun staae i Regnskabsførerens Værge og Tilsvar, end og til Deels paa de grundmurede Bygningers Lofte og at Rotter der meget have beskadiget Beholdningen af Selskabets trykte Forlags Bøger, ikke i de sidste Aar alene, men deres Beholdning eller Levningen af ældre og yngre Bøger, fra over 30 Aar, dog ikke den hele Beholdning til dennes udførte Værdie, men mange deriblandt, ligesom det ikkun udtrykkes i Regnskabernes Uddrag, men høist uredeligen mistolkes af den ublue Dadler; alt dette er nu ved eedelige Vidnesbyrd og Synsforretning (herhos No. 4. og 5.) blevet nøiagtigen oplyst og beviist, som længe erkiendt Sandhed, som hverken Conferenceer. Stephensen eller nogen behøver at undsee sig ved at anføre i Udtoget, overeensstemmende med dette og med Hoved-Regnskaberne.

Den fremsatte Urimelighed, at Rotter neppe kunne have stor Magt i en Steenbygning, er nu ved eedelige Vidnesbyrd oplyst, hvad Vidøe angaaer. Da det slet ikke lader sig tænke, at Candidatus Thorgeir Gudmundsen, enten som Adjutant, Medvider eller Raadgiver hører til Angribernes Bande i Politie-Vennen og Dagen d. A.; thi han vilde vissselig, som Skriver forhen hos Conferentzr. Stephensen i nogle Aar, og som Theolog have vogtet sig for at fremføre en saa fornærmelig og saa usandfærdig Angivelse imod sit bedre Vidende og sin Samvittighed og imod sin fordums Herre og Ven og derved røbe en mindre værdig Karakter, end han ønsker sin anseet for, kan han eedelig bekræfte Sandheden, om Rotternes fortærende Plage paa Vidøe, som nu i Tingsvidnet No. 4 er ellers til fulde

oplyst ved 7 Vidners Eed og ved Synsforretning No. 5. Den Paastand i Dadlerens Anmærkning er i øvrigt latterlig, at Rotter ei skulde have den Magt at æde eller fordærve Bøger i en Steenbygning; thi, foruden forbemeldte 7 Vidners Eed og Svar paa det 13de, 14de og 25de Spørgsmaal, er det notorisk, at saavel i Reykevig, som over hele Seltjarnarnæs, Alptenæs og den største Deel af Guulbringe Syssel og Mosfells Sveit ere Rotter en ødelæggende Plage. For dem var ingen Roe forhen i det grundmurede Tugthus, nu Stiftamtets Bolig, forinden det for faa Aar blev nedrevet og ombygget. I Bessesteds lærde Skoles grundmurede Bygning er fuldt af Rotter. Ligesaa i Kjøbenhavn selv, i mange grundmurede Huse, som bekjendt. Af Justitsraad Werlauffs Bog: „Det kongel. store Bibliotheks Historie," kan man erfare, at den kostbare Udgaves af Knytlinga Saga hele Oplag in Folio, blev af Rotter saa opædt i Directeur Hoffners grundmurede Gaard, at intet heelt Exemplar af dette sieldne Værk blev levnet. Saaledes falde alle Angriberens grundløse Anfald afmægtige bort, men mægtigen tilbage paa ham selv, som falske og udrundne af en ureen Kilde.

For at vise hans Sindelav og Pünktlighed i at følge Skilderiets for 1808 flaue og ugrundede Indhold, og ene ten gjentage eller forfalske samme og udtyde denne efter sin lave Tænkemaade, til Bevis paa hans Karakter og egen Aands Fattigdom, maae det anmærkes: at i dette Blads No. 92 Side 1451, havde Conferentsraad Stephensen svaret paa et lignende Angreb i samme Blad mod ham og Selskabet, just som han da stod rejsefærdig hjem: „Jeg staaer snart med Foden i Baaden, for at begive mig til min Post." Dette udtyder og omskaber nu Dadleren, sig selv ligt og lumpent nok, i Dagens No 113 (1826) til at Conferentsraaden da (1808) „har staaet med den ene Fod paa Toldboden, men med den anden paa Skibet," en ligesaa pøbelagtig og flau, som drengeagtig Sarkasme, da hiint Udtryk dog intet andet indeholdt end: Jeg gaaer nu snart ombord, for at begive mig til min Post. Hiin Sarkasme kan

kun opvække Foragt blandt gode og sædelige Mænd, for en saa flau og mistrosagtig Raaehed, som aldeles uværdig enhver sædelig Forfatter, og i øvrigt kun af uredelig Gehalt, men slet ingen Værd for Sagen. Man finder saaledes i det Hele Aandens være Fattigdom, men kun ondskabsfuld Lyst til at skade, haane og formørke, om muligt, Selskabets og dets første Stiftere og Direkteurs, dog af alle gode og upartiske Mænd erkiendte Fortjenester af Island og dets Cultur.

Dog — med dennes Fremgang driver han endog Spot, trods alle offentlige Beviser i de mange udgivne Skrivter, hvis vigtigste Fortegnelse her vedlægges (No. 6), saavidt ikke allerede anmeldt i Collegial Tidenden 1800 No 27 S. 423 — hvor Redacteurerne, men ikke Conferr. Stephensen, blot handle om de indsendte Prøver af Almues-Skrivter for Selskabets Stiftelse i Gang værende i Island; men da Angriberen blot er et Echo af Skilderiet 1808 og, som det lader til, i det mindste af en lignende Svagheds Aand inspireret, saa er det ikke Umagen værdt herpaa at spilde med Svar eller, værdige ham andre end Henvisning til det gamle fra 1808, der er at læse i Skilderiets No. 92, S. 1460—61. Alle hans intetsigende Declamationer i Dagens No. 119 (1826) bortfalde, naar hans falske Angivelser: at Conferentzraad Stephensen skulde have angivet Island at være i 6 Aar blevet til fulde kultiveret fra Vankundighed, benægtes; thi hvor er saadant i hans Skrivt at finde? og hvor uredelige ere ikke Calumniantens falske Angivelser saavel i denne Post, som i alle andre? At Selskabet og selv dets første Stifter og Direkteur derimod ikke har virket negativt men positivt til at fremme Kulturen i dette Land i en lang Række af Aar, vil saavel den Fortegnelse over de udgivne Skrivter, anført i Collegial-Tidenden 1800, No. 27 og disse Skrivter selv efter Cancelliets egen og alle Oplystes og Redeliges Dom, som de siden til Datum udgivne bekræfte (see Fortegnelsen No 6.) Man kan i den Anledning kun smile at Dadlerens uefterrettelige Domme i den Henseende. Hvis han har afbenyttet Skilderiet 1808. No. 99. S. 1423, maa han have forglemt hvad da blev der angivet: „at —

nemlig — Island allerede i Midten af det 8de Secul. var herlig kultiveret" — men nu 1826 efter Dagens No 109 „skulde det staae paa Kulturens laveste Trin, ja, være endnu, som vildt." Begge Dele maae nu derimod af enhver upartisk Mand erkjendes at være en aabenbar, skammelig Usandhed, hvorpaa der ikke mangler Beviser, og som allerede 1808 tilbørligen blev viist til rette i Skilderiet No. 92, S. 1460—61. saavidt saadant fortjente at ændses.

Det er i det foregaaende oplyst, at hvorvel Conferentsraad Stephensen har verificeeret de trykte Uddrags Overeensstemmelse med Hoved-Regnskaberne, vedkomme disse ham aldeles intet, ej heller deres Revision, men derimod hine Regnskabsføreren Faktor Schagfiord og Revisionen Revisorerne; dette er endog med eedsvorne Vidnesbyrd den 14de Julii dette Aar beviist. Ikke desmindre imputerer dog Dadleren i Dagens No. 119 og snart alle de Regnskabets Uddrag der tilføjede grundløse Anmærkninger Conferentsr. Stephensen, alt hvad han søger paa sin ublue Maade paa Regnskaberne at udsætte. Angaaende disse er, som meldt, det fornødne oplyst, men at de hvile ved Selskabet, maatte han vel vide, uden det overflødige Spørgsmaal derom i 1ste Anmærkning.

2den Anmærkning er let besvaret, „hvorfor de nye Typer ikke ere brugte ved det Nye Testamentes Udgave?" Ved at henvise enhver Sagkyndig og Upartisk til denne nye Udgave, hvori hine for alle Seende og Upartiske ere let kjendelige, desuden nu den 14de Julii d. A. eedelig bekræftet af Officianterne ved Bogtrykkeriet, ved Vidnesforhør der over. (See Tingsv. No. 4. Svar paa det 2det Spørgsmaal). At denne nye Skrift er til ved Værket, kan og Hr Sekretaire Deichmann i Kjøbenh. bekræfte, som paa Selskabets vegne har fra Leipzig bestilt, anskaffet og oversendt samme til Island. Hvis i Dadlerens Exemplar af det her trykte Nye Testam. muligen findes en enkelt Side aftrykt noget blaß eller maaskee for sort, skal saadant da og tilregnes Conferr. Stephensen? Schagfiord, der som Faktor forestod Værket, har eedelig under Vidnes-

Forhøret (No. 4,) den 14de Julii til saadant muligt Tilfælde, angivet Aarsagen i hans Svar paa 26de Spørgsmaal, nemlig: at han er bleven skuffet ved slet og til Bogtrykker-Farve ubrugeligt Kjønrøg, hvorpaa i Island ikke kunde raades Bod, uden at vænte paa en nye og bedre i 8te Maaneder, dog endda uvist, hvor en fuldkommen god er at træffe, som nu mange Kjøbenhavns Bogtrykkere er bekjendt og som adskillige desaarsag nødsages til at forskrive den kostbareste Bogtrykker-Farve fra Frankerig.

Paa 3die Anmærkn. om Revisionen af Regnskaberne er forlængst svaret og tilline cedelig bekræftet af Vidner den 14de Julii d. A. ved Svar paa 4de Spørgsmaal. Men at Schagfjord ikke har fundet sig pligtig til frit at forsørge sine Drenge med Kost, har han i Svar paa 8de Spørgsmaal cedelig oplyst, med den gode Grund, at han ikke er Ejer af Bogtrykkeriet, men kun Faktor for samme og tjener selv for ringe Kost og Løn, samt aflægger til Selskabet Regning for alt hvad der trykkes, men nyder selv intet derfor. Dets Stiftelse maa altsaa skaffe Drengene Kostpenge. For Ordenens Skyld kan her tages med den 6te Anmærkn., som hermed sammenhængende, angaaende den Løn og Agrements, som Bogtrykker-Drenge i Island nyde foruden Kosten. Overeensstemmende med Regnskaberne have 2de Vidner den 14de Julii d. A. deponeret, at denne Løn bestaaer i 20 Rbdlr N. V. aarlig til Klæder og Vask, som allermindst i Island erholdes gratis og alle deres hele Agrements bestaae Summa Summarum i de sædvanlige overalt vedtagne Udhængs Exemplarer til Svende og Drenge af hvad der trykkes, i Island 2 Exempl. til hver. Selskabet har besluttet den 25de og 26de Sept. 1826, at Drengene fremdeles skulle nyde den anmeldte 20 Rbdlrs Gratification til Klæder og Vask aarlig, foruden at forundes Kost for dets Regning.

Den 4de Anmærkning gjør Dadleren overvættes Ære, da den angaaer det vældige Bevis, at af det her anførte Honorarium til Digtere, Summa Summarum 14 Rbd. 88 ß.

N. B. Nb. i Bøger i raa Materie, der faldt alle samtlisgen til Deel, har Conferentsr. Stephensen een eneste Gang efter Regnskaberne, for at komplettere sit Huses Psalmebøger med det senere dertil udgivne Tillæg og til deres Brug i hans Kirke og Huus, modtaget Exemplarer deraf til 6 Rbdlr 40 rbß. N. V. Beløb; men at dette er det eneste Honorarium og Salarium han, som Direkteur, Digter og Forfatter har nydet af Selskabet i 32 Aar, have 2de Vidner, overeensstemmende med Regnskaberne, redelig bekræftet den 14de Julii d. A. (see No. 4 og Svar paa 6te Spørgsmaal). Dadleren kunde altsaa her med megen Føje udraabe: „altsaa tjener Conferentsraaden selv ikke aldeles gratis"! om han end maatte undsee sig ved at anføre denne Usselhed; thi disse 6 Rbdlr 40 rbß i raa Materier vare ingenlunde hans Løn, som Direkteurs, men lige usselt Digter Honorarium og det eneste han nogensinde modtog. Dog — som Direkteur og Correkteur tillige, som af alt hvad der trykkes, læser 3 og ofte flere Correkturer — nyder han Summa Summarum 2 Exempl. af hvad der trykkes ved Selskabets Bogtrykkerie, disse dog alene i raa Materie, det ene for Correktur Læsning, det 2det som Direkteur, lovbestemt ved kongel. allernaadigst Privilegium og Reskript af 8de Nov. 1799 (see No. 1), foranført og her publiceret i Minnisverd Tidindi 2det Bind, Side 457. Dette have og 2de Vidner eedelig bekræftet og at dette er det hele Conferentsr. Stephensen nyder, som Direkteur af sin egen Stiftelse — „han tjener altsaa ikke aldeles gratis."!!!

Den 5te Anmærkning har Faktor Schagfjord besvaret med den eedelige Forklaring, overeensstemmende med den afgivne Qvitterings Datum, at de 16 Rbdlr Transport Omkostninger vare Provst Arne Gislesen betalte længe forinden ham blev eftergiven hans halve Restantz, som uerholdelig Gjeld.

Den 7de Anmærkn. angaaer Bogtrykkerens Løn og som i Dagen No. 119 anslaaes til over 500 rbd. aarlig foruden fri Boelig og Brænde. Det er dog Skade at hele Anmærkn. er grundløs og falsk, thi i Følge en

imellem Selskabet og Faktor Schagfjord oprettet skriftlig Contrakt, nyder han aarlig Kost og Løn ikkun 150 rbd. Sølv i Penge eller Stiftelsens Forlags-Bøger, eller Handels-Varer til gangbare Priser, alt efter Stiftelsens Formue-Leilighed, samt frit Huus og Brændsel og Græsning om Sommeren, samt Vinter-foder for 1 Koe, uden hvilket han med Kone og Barn ikke kunne fremdrage Livet i det dyre Land. Videre, aarlig som Regnskabsfører, 50 men, som Boghandler har han nydet ——————
10 pro Cto. af de Bøger han aarligen Summa 200 rbd. kan sælge. Mon ikke de sædvanlige pro Cter. for Bøgers Forhandling beløbe til 12 pro Cto. og derover indtil 16 pro Cto., naar Boghandlere selv og Forfattere ved Subscriptioner byde det 6te eller 7de Exemplar frit? I det mindste ere 12 pro Cto. almindelige i Island, saavel hos Speculant-Handlere, som andre. Conferr. Stephensen giver selv 10 pro Cto. for Salget af hans egne Forlags Skrivter, som sees af Kloster-Posten og flere Subscriptions-Planer, og under 12 pro Cto. var, som naturligt, Schagfjords Eftermand i Boghandelen, Kjøbmand Ebbesen, ikke at formaae til at paatage sig Udsalget 1825. Andet end forbemeldte, vil ikke findes fört Selskabet til Udgivt, som Faktor Schagfjords Løn eller pro Cter. og Emolumenter, Kost og Løn aarlig deri indbefattet. Men 200 rbd. S. eller i Varer og Bøger for en udslidt Faktor ved Bogtrykkerier, ved hvilke han paa Hólum, Rappsøe, i Kjøbenhavn hos Johann Rudolph Thiele og nu ved Landoplysnings Selskabets i 32 Aar — har tjent tilsammen over i 50 Aar — ville i Islands dyre Egne, hvor næsten alle Livets Fornødenheder staae snart i dobbelt Priis mod i Kjøbenh. befindes saare utilstrækkelige til at ernære med en Fameilie, naar Manden skal arbeide blot for andre, da hver simpel privat Assistent og Handtlanger hos Handlende, der nyder endog bedre Kaar og Faktorer over den dobbelte indtil 3 dobbelt Løn. — At Dadleren faaer Schagfjords i alt 200 rbd hidtil aarlig udbragt til over 500 rbd. er ligesaa urunndet, som alt det øvrige — thi pro Cterne rette sig efter Udsalget, og have kommet Schagfjord selv mindre

tilbøde end de Commissionairer han overalt i Landet har antaget paa selvsamme Vilkaar antage. I Uddraget af Regnskaberne anføres pro Ctr af solgte Bøger i 5 Aar 545 rbd. 5 ß., altsaa aarlig 109 rbd — det meste deraf tilstaaet hans andre Commissionairer og altsaa er intet fejl at beregne; nu ere de ham desuden fragangne, da Boghandelen er overdragen til en anden. At han for 5 Aar har beregnet sig de 200 rbd. Sølv i Løn efter Coursen til N. V. saaledes, at Middeltallet bliver aarlig for de Aar 275 rbd. N. V., er vel en Følge af denne. Dadleren ønsker at see Schagfjords egenhændige Qvittering for Lønnen. En yderlig Paastand, da Bilager, som følge Regnskaber, bør forblive ved samme, men ei sendes Europa rundt, for at erfare om ikke en anonym Skumler, som den i dette Dagens No 119, vilde levere ligesaa grundløse Anmærkninger i samme. Imidlertid kan ham nu gives Leilighed til at see Schagfjords edelige Forklaring for Retten den 14de Julii 1826, hvorfor han ingen særskilt Qvittering hær herfor udstædet, som Svar paa det 10de og 11te Spørgsmaal? Det sidste nøiagtig overeens med det ovenanførte om hans Løn og pro Ctr., men hvad Qvitteringen angik, at han fandt det urimeligt at qvittere sig selv, som Regnskabsfører; at hans Anførsel af Lønnen og pro Cterne til Udgivt i Regnskaberne jo var den gyldigste Qvittering for begge og Erkiendelse af, at Bøger være solgte til den ansatte Sum, hvoraf 10 pro Cto bleve anførte til Udgivt. Videre deponerede han, som Svar paa Dagens (No. 119) 8de Anmærkn. at de solgte Bøgers Sum i Regnskaberne let udfindes, naar de usolgtes hele Beløb fra foregaaende Regnskab tilligemed alle de siden trykte ere anførte til Indtægt, men derimod til Udgivt ikkun den hele usolgte Beholdnings Beløb, som enhver Saakyndig, paa Dadleren nær, vist vil have Hoved eller Upartiskhed nok til at indsee og erkiende.

Ikke mindre fremlyser hans euten ringe Sattekunde eller store Uredelighed af den 9de ligesaa ubesindige som grundløse Anmærkning. Han siger: „at Regningen viser, at i 5 Aar fra 1te Jan. 1820 til 30te Junii 1825

ere Bøger trykte for 6580 Rbdlr. 80 rbß, men at i samme Tid skulle være af Rotter opædte Bøger for 293 Rbd. 16 ß. mere (eller for 6874 Rbd.), end de samme Tid trykte beløb." Efterseer man nu Uddraget selv af Regnskaberne i Dagen No. 119 d. A. vil man under Udgivten finde: „Levninger af ældre og yngre Bøger, mange fordærvede og opædte af Rotter, 6874." — Her staaer jo med klare Ord: „af ældre og yngere Bøger" — nemlig fra Selskabets Stiftelse 1794 til 1825, altsaa ikke i 5, men i fulde 30 Aar; — der læse vi: „mange bedærvede og opædte" — men ikke nær alle og saaledes oplyser Schagfjords egen og 6 Vidners eedelige Forklaring den Sag, samt de af Retten udmeldte Mænds Synsforretning (No. 5). Om Rotters Magt i Steenbygninger og især paa Øen Vidøe, samt om den Skade de der volde, er allerede foran det fornødne oplyst og af 7 Vidner forklaret for Retten den 14de Julii d. A. i Svar paa 13de, 14de, 15de og 25de Spørgsmaal samt ved lovligt Syn. Men — en af denne 9de Anmærknings Elegancer staaer dog endnu tilbage ubesvaret, den besynderlige Angivelse om Psalmebogen, om hvilken meldes: „at Rotterne ikke faae Tid til ad opæde samme, da den blev trykt 1819 og atter 1825" — thi, deels kunne Rotter paa Vidøe, efter hvad der er bevundet om den Skade de sammedsteds forvolde, i 6 til 7 Aar, have ædt saa mange Exempl. fordærvede af den, at den saa meget des snarere behøvede at omtrykkes, deels er Dadlerens Angivelse of dens sidste Oplag, som han anslaaer til 2000 Exempl. og Prisen paa hvert 2 Rbd. 12 ß. Sølv, eller, efter Cours 225, hele Oplaget til 5930 Rbd., aldeles falsk, som alt andet, thi Vedkommendes eedelig afgivne Forklaring den 14de Julii d. A. har viist: at samme, foruden 100 Exempl. paa Skrivpapir, var kun det halve af hans Angivelse, men Kloster-Posten for Septembr. 1825 viser S. 152, at Prisen kun var 9 Mk. N. V. paa Trykp. men 2 Rbd. 32 ß. N. V. paa Skrivpapir, og at den først forlod Pressen i Septembr. Maaned s. A., hvorfor Dadleren uden Grund kunde vænte en Bog anført til Indtægt i et Regnskab, sluttet 30de Junii, som først udkom i Septembr. derefter.

Ligesaa uefterrettelig er hans Beregning efter Cours 225, deels da Prisen var og er den ovenmeldte kun i N. V., deels da Plakaten af 19de Martz 1825 viser, at Coursen for Island var i den ommeldte Tid fastsat til 1 Rbdlr. 6 rbß. per 1 Rbdlr. Sølv. Altsaa beløber hele Oplaget — naar det engang kan vorde realiseret — ikkun til 1733 Rbd. 32 rbß. N. V., naar Dahlerens falske Beregning saaledes fornærmeligen overstiger Sandheden om 4197 Rbdlr., som han selv maa blues ved, saavelsom alle sine øvrige falske og fornærmelige Angivelser.

Saa stor var nu hans dristige Uefterrettelighed blot om denne ene Bog; hvor stor maa den ikke være i det Hele? man slutte fra denne til alle hans øvrige Opdigtelser!

Under Navnene Kold og Klitgaard have rimelig de samme Angribere, som forhen i Politie-Vennen og Dagen eller andre Adjutanter af de første, udstødt fornærmelige Spottegloser og Stikletier mod Conferentzr. Stephensen — en disse Personer aldeles ubekiendt og uskyldig Embedsmand — dog bare og løse, altsaa efter Loven intetsigende, blottede for alle Beviis og kun bevisende disse Forfatteres Ondskab og Dristighed. Som de fremførte Exempler i Politie-Vennens No. 542, Side 330—31, „om Skurkestreger, Bedragerie og hvad der gjør Brud paa offentlig Sikkerhed og Orden, dersom saadant begaaes i Island, &c." maa antages og vil saaledes af ildesindede vorde udtydet, i en Fejde mod Conferentzr. Stephensen at være hensat for ved Allegorier at stikle paa denne Embedsmand, ligesom og „om nogen søgte at opkaste sig til Eenevoldsherre over en Øe eller en anden Deel af Riget," der indbefatter intet mindre end Crimen læsæ Majestatis, saa opfordres Calumnianten herved til lovligen at bevise, at noget af alt dette passer til Conferentzr. Stephensen, eller erklæres hiin, saavidt saadant skulde være intenderet til at hentydes paa denne, for uforskammet Æreskjænder *). Lige-

*) Et paalideligt og uhedrageligt Vidnesbyrd af en æret Embedsmand, afgl. Conferentsraad og Amtmand, Ridder Stephen Thorarensen i Embeds Skrivelse til

ledes, saavidt Conferentsr. Stephensen angaaer, til at bevise: „at denne nødgensinde har for vedkommende Collegio „um fremført nogen falsk Indberetning, for at føre „samme bag Lyset, eller for tillige, under Foregivende „af at virke for det Offentlige, at tilvende sig en Fi„den Vinding" — alt under falske Calumniahters lovbestemte Straf, samt ogsaa for den fremførte Spottegløse: „var han endog Over-Justitiarius." En Titel han mindre vilde finde sig hædret med eller antagelig, end sin rette Embeds-Titel, hvad enten her en Ærefjænder eller en Oprører i sin Fanatisme vanærer ham med en saadan, eller kalder Assessorer Under-Justitiarier, hvilken Brøde ikke kan tilskrives de uskyldige Fornærmede, men kun de fanatiske Fornærmere. Kun disse raade for deres Ord og lumpne Penne; han maa ustridig for alt deslige paastaaes strafskyldig, som en ublue Fornærmer mod en Embedsmand i høj Embeds Post uskyldig angreben, ligesom den, der benævner sig Klitgaard, for dennes ondskabsfulde og fornærmende Spotte-Tone, for det ugrundet anførte om det fordærvede af Bogers Beholdning i 5 Aar af Rotter, atter omtygget fra Dagens No. 119, men for tilstrækkelig oplyst og gjendrevet ved Tingsvidne, Synsforretningen No. 5 fra 14de Julii d. A. og Svaret her foran, samt til 9de Anmærkn.; for den Forklaring Calumnianten gjør heraf og Slutning om denne Anførsel af en Embedsmand, hvorved denne, som meldt, kun har leveret et rigtigt Udtog af en anden Regnskabsforers hiin uvedkommende Regnskaber, der staae under 2de andre Embedsmænds, men ingenlunde Direkteurens Revision, hvilke denne falskelig angives at have attesteret, i Stedet for Uddragets Overeensstemmelse med hine Regnskaber. Den ublue Løgn, at der bag paa Flora Danica stod M. St., som antydede Conferentsr. M. Stephensens Ejendom og at han tilegnede sig samme (S. 336 —38), hvilket ved Synsforretning No. 5 og flere Vidners Eed den 16de Julii 1826

---

daværende Etatsraad M. Stephensen og Broder Amtmand Stephensen, af 30te Aug. 1809, hvis Original hviler i Cancelliet, vil derimod ganske bekræfte det modsatte; det følger No. 7.

(see No. 4.) er beviist at være en løgnagtig Anførsel, beundet saavel af den Bogbinder, der indbandt Flora Danica, som andre derved overværende og som siden have havt dette Værk næsten dagligen for Øjne, at Værket aldrig er saadant Mærke blevet paasat og at intet Spoer findes til samme, men at det endnu beholder sit forste oprindelige Bind ind- og ud-vendig uforandret og aldrig bar været andre eguet end Selskabet; for den Usandhed, at Direkteuren er Bibliothekar for alle Selskabets Bøger og at disse formodes alle at være rotteædte, da det tvertimod er beviist, at han kun har i sin Værge de Selskabet tilhørende til et Laane-Bibliothek af Hans Majest. Kongen, af Boghandlere og Forfattere samt andre skienkede, men ingen af Selskabets Forlagsbøger, hvilke sidste alle staae i Regnskabsførerens Værge og Gjemmesteder, men de første, alle i ystadt Stand, i Direkteurens eget Bibliothek, hos hans egne i hans Studere-Værelse. Alt ovenanført paaankes nu, som en høit fornærmende Usandhed og aldeles uefterretteligt til vedbørlig Skam og Straf. — Videre: at omend Middeltallet af trykte Bøgers Værdie i de anførte 5 Aar, kunde beløbe omtrent til 1300 Rbdlr aarlig — at disse Oplage forestilles som udsolgte, — ligesom og: at de fleste Bøger ere af Conferentzraad Stephensen og at andre optages ikke end han finder for godt — som ved eedelige Vidnesbyrd er beviist at være urigtigt (see i Tingsvidnet Svar paa det 17de Spørgsmaal), da enhver kan for Betaling faae trykt hvad han lyster og som er tilladeligt at trykke, hvorimod ingen kan nøde Selskabet til paa dettes Forlag at udgive andre end almeennyttige, men ikke saadanne Skrivter, ved hvis Udgave Tab var at formode eller øjensynligt; en Ret, som enhver Forlægger i Verden vil nok forbeholde sig.

At i Bogen: „Island i det 18de Aarhundrede, skulde være yttret adskilligt ubehageligt for Islændere, som ikke fandtes i Originalen" — røber Forf. ringe Bekjendtskab med begge Skrivter, i Fald han og kan forstaae begges Sprog og har seet begge, samt store Uredelighed, som i alt, saa i denne Anførsel, thi begge ere de ganske forskjellige Værker, skjønt de angaae samme Tidsrum og ere af

lignende Indhold, som dettes Historie. Island i det 18de Aarhundrede er saaledes ingen Oversættelse af Eptirmæli 18du Aldar, men en høist forskjellig Udarbeidelse i en ganske afvigende Form og Foredrag; Eptirmæli neml. sig: — en Monolog i Form af Prosopopœia, men Island i sædvanlig historisk Form, afhandler mange andre og ganske forskjellige Materier paa en anden og mere udførlig Maade, men udelader adskillige af dem, som Eptirmælin holde, som mindre interesserende for danske Læsere. Den ene har ligesaalidet fordulgt Tidsalderens Feil og Mangler hos Landsmænd eller andre, som den anden, hvilke Feil hine selv beklageligen 1808 i Skilderiet og siden jævnligen, ikke mindst nu 1826 i Politie-Vennen og Dagen vedblive at bekræfte, som notoriske og denne Nation aabenbart vanhædrende, men igjennem flere Sekler vedhængende Forfølgelser mod deres meest fortjente og udmærkede Landsmænd, og derved, desværre! Nationens mindre Fremskridt til værdig Kultur, Humanitæt og Agtelse for Fortjenester, lige fra Sturlungernes Tider af i det 13de Secul. til vore Dage.

Alle forbemeldte og flere Fornærmelser i de anførte Blade, maa vel ansees at være af den Natur, at Retfærdighedens Arm her bør fordres opløftet, for ved Domstolene at skaffe den fornærmede Embedsmand lovlig Ret, mod ublue, falske Angivelser af Ærekjændere, men disse en forskyldt Tugtelse, til fornødent Værn om uskyldige Embedsmænds paa en saa ublue Maade angrebne Ære, gode Navn og Agtelse. Thi alle foranførte Anmeldelser maa, saavidt de kunne ansees at være fremsatte mod Conferentsr. Stephensen, eller exempelviis som Allegorier, ham sigtende, i Følge Forordn. 27de Sept. 1799 §. 13, eragtes lige strafværdige; men indtil saadant lovligen bevises, som aldrig vil eller kan skee, som i eet og alt aldeles ugrundet, erklæres for en af Avindsyge udrunden, men aldeles grundløs og høifornærmelig Efterstræbelse. I øvrigt vil det ærede Publikum i sin Tid vorde nærmere offentlig underrettet om Udfaldet af den angaaende foranførte Fornærmelser mod Conferentsraad Stephensen ved Domstolene anlæggende Sag.

Bilager.

No. I. Extract af Kongel. allernaadigst Privilegium af 8de Nov. 1792, Ord til andet af Kongen konfirmeret den 24de Aug. 1808, meddeelt det nuværende kongelige islandske Landoplysnings Selskab.

„Saasom det udi 26de og 27de §§. i ovennævnte Forordn. „af 27de Sept. sidstl. er befalet Bogtrykkere under 100 „Rdlrs Mulkt, at indsende til Politiemesteren 1 Exemplar „af alt hvad der trykkes, forend Exemplarer uddeles eller „sælges til andre, men endog de Sysselmænd i Island, „hvilke i dette Tilfælde maatte ansees som Politiemestere, „kunne være halvstuderte Personer og intet ved bemeldte Bog„trykkerie paa Leiraaegarde kan blive trykt, uden Sel„skabets Direkteurs Ordre, samt under hans Opsyn, og „bemte Selskab har foreskrevet sig som Lov, til dets Direk„teur, ikkun at udnævne en af dets paalideligste, lærde „Medlemmer, der tillige, som Correkteur og Bestyrer, „altid skal boe ved Bogtrykkeriet, saa ville „Vi, i Anledning af fornævnte Laugmand Stephensens „derhos gjorte Indstilling, allernaadigst have bevilget: at „den Mand, til hvilken Bogtrykkerne i Island, i Følge „Forordn. af 27de Sept. d. A. §§. 26 og 27, bør indsende „det først udgaaende Exemplar af alt hvad der trykkes, maa „være den af Landoplysnings Selskabet til dets lærde „Sagers og Bogtrykkeriets Bestyrelse valgte Direk„teur, for hvilken de og i Følge Vores Resolution af 4de „Okt. d. A. bør fremvise deres Privilegium, førinden de „af samme gjøre Brug.“

Extractens Rigtighed bekræfter

M. Stephensen.

No. II. Uddrag og Oversættelse af det kongel. islandske Landoplysnings Selskabs nogle Beslutninger i dets almindelige Forsamlinger, den 25de og 26de Sept. 1826, hvor da Protokollen blev ført af Hr. Provst H. Thordarsen.

— „ Selskabets bestandige Direkteur, Conferentsraad M. Stephensen forelagde Selskabet til Decision, Regnskabsførerens, Faktor G. J. Schagfjords samtlige Regnskaber, fra 30te Junii 1813 til Aarsdagen 1825, saavelsom Revisorernes, Landphysici Thorsteinsens og Adjunct ved Bessesteds lærde Skole S. Egilsens, ved disses Revision affattede Antegnelser til samme og Vedkommendes derpaa afgivne Svar og Erklæringer, hvilke samtlige Antegnelsers-Poster og Svar bleve oplæste og alle Post for Post deciderede. — Selskabet besluttede: at Bogtrykkeriets Drenge fremdeles som hidindtil skulde nyde, foruden fri Kost paa Selskabets Regning, 20 Rbdlr N. V. aarlig til Klæder og Vask, samt de sædvanlige Udhæng 2 Exempl.—

Derefter foredrog Direkteuren, Conferentsraad Stephensen Selskabet sit Ønske: at samme nu vilde udvælge sig en anden Direkteur, da han ikke kunde her udføre Direkteurens Forretninger paa nogensomhelst for Selskabet sparsommeligere Maade end hidtil, samt at det vilde foranstalte: at Bogtrykkeriet med al dets Bestyrelses Møie, blev til en anden strax overdraget, hvilket han saameget mere attraaer, som han selv dertil har i lang Tid opofret meget Arbeide og Formue, men derfor indhøstet ikkun mangehaande Besværlighed og Fortræd; men da Selskabet ikke vidste at udfinde nogen til de hertil udfordrende Forretningers Bestyrelse lige beqvem og vel situeret Mand, som denne nu kunde overdrages til, eller som kunde vælges i hidtil værende Direkteurs, Conferentsraad Stephensens Sted, ønskede Selskabet eenstemmig: at han fremdeles som hidtil vilde vedblive at bestyre denne Stiftelse Ligeledes blev det vedtaget, at Faktor Schagfjord fremdeles som hidtil skulde vedblive Regnskabsførelsen for samme. — „

Direk-

„Direkteuren berettede: at han i Aar havde fra Kjøbenhavn anskaffet Messing-Former til at støbe Valtser i for Bogtrykkeriet, hvilkes Brug allerede er med Held indført ved samme, og de fornødne Forandringer og Indretninger derefter ved Pressen giorte, hvilken Foranstaltning Selskabet anseer i alle Henseender nyttig og roesværdig, etc.„ — — —.

Foranstaaende at være overeensstemmende med det i Selskabets forbemeldte Møder passerede og med dets Forsamlings Protokoll, bevidnes af os undertegnede Medlemmer, som da blandt de øvrige i Forsamlingen tilstædeværende, under vores Hænder og Segl.

G. Bjarnesen,
p. t. konst. Præst til Reykeviigs Domkirke. (L. S.)
Th. Loptsch,
Sognepræst til Saurbæ og Brautarholt. (L. S.)
G. J. Schagfjord.
Bogtrykkeriets Faktor og Selskabets Regnskabsfører. (L. S.)

No. IV. Extract af det ved Syssèlmand Ø. Finsen for en Extraret paa Vidøe Kloster, den 14de Julii 1826, i Følge Conferentsraad og Justitiarius Dr. M. Stephensens Requisition af 8de s. M. optagne Vidne Forhør, i Anledning af de mod denne i Kjøbenhavns Bladene: Politie-Vennen og Dagen fremførte Fornærmelser.

„Conferentsraad M. Stephensen begiærte, at de Vidner, som nu ere her godvilligen mødte, bleve tagne i Forhør, nemlig: Student Eggert Johnsen i Reykevig, Faktor Gudmund Johnsen Schagfjord, Bogbinder John Johannesen paa Leiraaegarde, Smeden Olav Olavsen, Bogtrykkerdreng Helge Helgesen, samt Tienestekarle John Bjarnesen og Johan Thorlaksen. Alle disse erklærede: at de nu godvilligen vilde møde i Retten, for at afgive deres

Svar paa de Spørgsmaal, som dem kunde vorde forelagte, og med Eed bekræfte deres Sandfærdighed. Lovens Forklaring over Vidners Eed blev siden oplæst for alle Vidnerne; som derhos bleve advarede om, ikke at vidne andet, end hvad de vidste at var overeensstemmende med Sandheden, hvornæst de samtligen aflagde den i Loven foreskrevne Eed med oprakte 3 Fingre paa den høire Haand.

Vidnerne forføiede sig derpaa bort fra Retten for det første, hvornæst Conferentzraad M. Stephensen producerede Spørgsmaale til Faktor Schagfjord, hvilke han begjærte at matte blive denne forelagte til Besvarelse. De bleve lagte ad Acta under No. 2. saaledes lydende: Spørgsmaal til Faktor Schagfjord.

1.) Naar blev Faktor Schagfjord Regnskabsfører for det kongel. Landoplysnings Selskab og dets Stiftelse? (1ste Vidne Faktor Schagfjord fremstod og svarede til 1ste Spørgsm.) I Aaret 1807.

2.) Hvilke Typer ere brugte ved det Nye Testamentes 1ste Deels Aftrykning, de nye eller gamle? Svar: de nye, de gamle ere ubrugelige og derfor kasserede.

3.) Ere aldeles nye til? Svar: Ja, Lille Cicero er nye til, men Versal Bogstaverne ere af de gamle.

4.) Hvem har revideret og verificeret Faktor Schagfjords Regnskaber, enten Conferentzraad Stephensen eller hvilke andre? Svar: Jeg veed ikke at nogen har revideret dem, undtagen Landphysikus Thorsteinsen og Adjunct Egilsen og deres Antegnelser ere mig først tilhændekomne den 1ste Sept. 1825.

5.) Hvilken Løn eller Honorarium har Conferentzraad Stephensen oppebaaret ved Selskabet fra dets Begyndelse til Datum, som Directeur? Svar: Jeg veed ikke at han har faaet 1 Skilling, det er mig aldeles ubekjendt; jeg troer ikke at han har faaet noget.

6.) Hvilket Honorarium i alt har han nydet, som Forfatter, i Forhold til andre, for Selskabets af ham forfattede Forlags Bøger? Svar: Jeg veed ikke at han har faaet noget Honorarium, undtagen det skulde være det, som er anført i det sidste Regnskab. I Anledning af dette Svar, fremlagde Conferentzraad Stephensen Bilaget No. 56, hørende til Schagfjords sidstaflagte Regnskab til 1ste

Julii 1825, hvoraf sees: at Conferr. Stephensen har i trykte Exemplr. af Tillægget til Psalmebogen, som Revisor og Digter af samme, oppebaaret 6 Rbd. 40 ß. N. V. af de 14 Rbd. 88 ß. N. V, som samtlige Digtere og Revisorer af dette Tillæg ere tildeelte, som Honorarium, hvilket Retten finder at være overeensstemmende med det foreviste Bilag, dat 18de Jan. 1820. Vidnet blev end videre spurgt i Følge de forbemeldte i Retten fremlagte Spørgsmaale:

7.) Hvorfor bleve ikke de 16 Rbdl., efter Regnskabet til 1ste Julii 1825, som Betaling for Bogers Transport, liqviderede i Provst Arne Gislesens Gjeld? Svar: Fordi den Sag var afgjort for.

8.) Hvorfor har Bogtrykker Schagfjord beregnet sig til Udgivt Drenges Kost? Svar: Jeg har ingen Kost skaffet dem, men Stiftelsen har gjort det. I Anledning af dette Svar og den 3dje Anmærkning til Regnskabets Udtdrag, som læses i Bladet Dagen No. 119 for dette Aar, bad Conferentzraad Stephensen Vidnet forelagt det Spørgsmaal:

Om Vidnet, som Bogtrykker, fandt sig pligtig til at forsørge Svende og Drenge med Kost, uden Regning, som Bogtrykkere i Kjøbenhavn gjøre ved de sidste, nemlig: Drengene, og af hvilken Aarsag ikke? Svar: Fordi jeg ikke ejer Bogtrykkeriet, men tjener andre for Kost og Løn.

9.) Hvorfor tillægges disse Løn og hvilken og hvilke Agrements desuden? Svar: Dem ere tilstaaede af Stiftelsen 20 rbd. N. V. til Klæder og Vask, foruden de sædvanlige Udhængs Exemplarer.

10.) Udgjøre Bogtrykkerens Løn og pro Cter aarlig 500 rbd., foruden fri Boelig og Brændsel eller hvad? Svar: Nej, aldeles ikke. Conferentzraad Stephensen bad om at Vidnet specificerede dets Løn. Paa Rettens Spørgsmaal herom forklarede Vidnet, at han efter Contrakt af 1819 har oppebaaret 150 rbd. Sølv eller Vare Værdie i Kost og Løn og 50 rbd. S. eller Vare Værdie for Regnskabs Førelse, fri Ildebrand for sig selv, og 1 Koe til Græsning og Foering, samt frit Huus.

11.) Hvorfor fremlægges Faktor Schagfiords egenhændige Qvittering herfor ikke ved Regnskabet? Svar: Fordi det er udført i min Regning til Udgivt.

12.) Hvor er den Sum 5450 rbd. 54 ß. under Indtægten i Regnskabet at finde, hvoraf 545 rbd. 5 ß i pro Cent beregnes? Svar: Naar man regner de i Behold værende Bøger, fra Indtægts Summerne, saa tænker jeg, at man finder disse Penge der.

13.) Ere der Rotter i vidse, saavel i Vaaningshusets Steenbygning, som i den grundmurede Kirke samt i Bogtrykkeriet? Ja, her er meget af Rotter, saavel i Steenbygningen selv, som i Bogtrykkeriet og Kirken og de gjøre her megen Skade, som alle og enhver er bekjendt.

14.) Hvilke Beviser gives derfor? og have de i 5 Aar eller flere opædt Bøger for 687+ rbd., eller for 293 rbd. 16 ß. mere end der ere trykte Bøger for i de 5 Aar? Svar: Hvormeget de have ædt, det er mig umeligt at vide, men saameget have de ikke ædt, det er vist. Conferr. Stephensen begjærer Vidnet omspurgt: om de anførte 6874 rbd. i Bøgers Beholdning, hvoraf Schagfjord har anført mange at være bedærvede og rotteædte ere: 1mo at forstaae om alle usolgte Bøgers Beholdning fra Begyndelsen af, eller kun om de i sidste 5 Aar trykte, som Regnskabet angaaer? 2do Om alle Bøgerne i den anførte Beholdning ere bedærvede eller rotteædte, hvilket han mener Regnskabsføreren paaligge ved Synsforretning at oplyse? Herpaa svarer Vidnet: Ad 1um Nej, det er den hele Beholdning af alle de Bøger, som ere trykte fra Begyndelsen af i Aaret 1795 til 30te Junii 1825. Ad 2um svarer han: de ere ikke alle bedærvede og det har jeg heller ikke sagt, som den afholdende Synsforretning best vil kunne afbevise.

15.) Var Salmebogens Oplag 1819, 2000 og dens Priis 2 rbd. 12 ß. Sølv og gjeldte der ved Coursen 225? Svar: Nej, Oplaget var kun 1000 og Prisen var ansat paa samme 8te Mark D. Ct. eller 2 rbd. 12 ß. R. V., hvorom kan læses i Kloster-Posten 1819 No. 11.

16.) Ere Bøger for Selskabet trykte om Aaret for over 1300 rbds. Vær die. Svar: Nej, det kan man see af Regningen.

17.) Optages ikke til Trykning andre nye Skrivter end de, som Conferenceraaden selv skriver eller ynder? Svar: Jo, vissélig, han nægter ingen at lade trykke Bøger paa sin egen Bekostning.

18.) Hvorfor findes de 5930 rbd., som Salmebogens Oplags Værdie, saaledes som forbemeldt beregnet, maatte beløbe til, ikke i Regnskabet? Svar: Naar der var nu ikke mere end 1000 Exempl. trykte af Salmeb. i Aaret 1819, kunde jeg ikke anføre mere end sammes Værdie. Conferenceraaden bad omspurgt: Er da Oplaget for 1819 anført i Regningen, som den 9de Anmerkn. til Regnskabets Uddrag i forbemte Dagens No. synes at betvivle? Svar: Ja, det er anført i Regningen, men ikke hiint Oplag af 1825.

19) Hvorfor ikke heller det nye Oplags 2000 Exempl. og er dettes Priis og saa 2 rbd. 12 ß. Sølv, til Cours 225? Svar: Dette Oplag er ikke anført i Regningen af 30te Junii 1825, da Bogen ikke var udkommen; den var heller ikke med 2000 Oplag, men henimod 1100 i alt og koster kun paa Trykpapir 9 Mk. N. V, som sees af Kloster-Posten for 1825 pag. 152.

20.) Hvad er Vidnet bekjendt om Flora Danica, dens Indbinding, Mærke M. St. bag paa samme først eller sidst, samt om den endnu beholder det samme aldeles uforandrede Bind, som først? Svar: Ikke veed jeg rettere, og jeg har aldrig seet noget Mærke derpaa; jeg veed ikke rettere end at den er i samme Bind, som den var oprindelig.

21.) Veed det noget at vidne om, at Conferenceraad Stephensen har nogensinde tilegnet sig samme, eller nogen anden end Landoplysnings Selskabets Bogsamling, som til denne skjenket af Kongen? Svar: Nej, aldeles ikke.

22.) Eller at nogen anden er tilegnet Ejendom af andre i Selskabets udgivne Catalog anførte Bøger, end dette Selskab? Svar: Nej.

23.) Ere, ham vitterlig, nogle af Selskabets Læse-Bibliotheks Bøger, der staae under Directeurens Værge, rottcædte og hvor bevares de? Svar: Nej, ikke har jeg seet det; de forvares i hans eget Bibliothek.

C 2

24.) Da Vidnet i flere Aar har havt disse Bøger for Øine, kan det da oplyse: om de ere til flere paa Forlangende stedse udlaante, nær eller fjærn? Svar: Jo, det veed jeg, at han har udlaant dem til hvem, som har begjæret dem og jeg har selv faaet dem til Laans, naar jeg har begjæret det. Conferr. beder her infort den Erklæring, at alle Bøger, undtagen Flora Danica, har han paa Forlangende laant ud af Huset, da den er altfor kostbart Værk til at udlaane, men derimod tilbudet Benyttelsen af det i Huset

25.) Have Rotterne beskadiget saavel Papir, som trykte Bøger i Faktor Schagfjords Værge eller andet og bevisligen for hvor stor en Sum? og i hvor lang Tid? Svar: Ja, Skade have de gjort, men til hvor høi Sum den er kan jeg umueligen opgive.

26. Hvorfor ere nogle af de trykte Bøger hist og her klattede eller blasse? Svar: Det er mueligt: at Farven er Skyld deri; man formoder at Kjønrøgen er af det sletteste Slags.

27.) Er nogen ny Presse bleven anskaffet opsat og nye Redskaber til Valtsers Støbning til Trykningens Forbedring, hvilke og naar? Svar: Oja, begge Deelene ere anskaffede og opsatte, Pressen i Aaret 1824 og Valserne i Aar.

28.) Hvor mange Correkturer af hvert Ark ere læste, af hvem og for hvilken Betaling? Svar: Aldrig mindre end 3 Correcturer og sommetider 4, af Hr. Conferr. Stephensen og jeg veed ikke til, at han har taget noget for det.

29.) Hvo har i Kbhvn. udlagt Penge for aarlig bestilte Papir, Typer og Trykkematerialier og hvilken Fordeel har Conferr. Stephensen havt ved den Betaling igjen i Varer og i Penge? hvorledes forholde sig disse mod hine almindeligst her i Landet? Svar: De Materialier, som Bogtrykteriet behøvede, har Hr Conferr. Stephensen selv anskaffet fra Kjøbenhavn for der udlagt rede Sølv, som her regnet til R. V i Varer, er ham udbetalt i Island; men om han har havt nogen Fordeel derved, er mig ubekjendt. Om Forholdet imellem Varer og Penge veed jeg ikke.

30.) Hvad faaer man i Betaling ved Bøgers Forhandling nu? Svar: Man faaer ikke andet end Varer; Penge er umueligt at erholde,

31.) Hvorledes kunne Varer her realiseres til Penge? Svar: Ja, det veed jeg ikke; det er mig ganske ubekjendt; jeg faaer ingen Penge for Varer.

2det Vidne, Studiosus Eggert Johnsen indkom for Retten. Conferentzraad Stephensen begjærede, at ham bleve forelagte nogle af de samme Spørgsmaal, som det 1ste Vidne, og svarede han til det 2det Spørgsmaal: Det er nye, undtagen Overskriften over Kapitlerne og Versal Bogstaverne. Til 3die Spm. Sv. Saavidt jeg kunde see, vare de aldeles nye, den Gang de bleve bestilte fra Leipzig. Til 4de Spm. Sv. Jeg veed ikke at nogen har revideret dem, undtagen Adjunct Egilsen og Landphysikus Thorsteinsen, og det kuns eet Regnskab, nemlig: fra 30te Junii 1813 til 31te Dec. 1819. Til 5te Spm. Sv. Det er mig ubekjendt. Til 6te Spm. Sv. Jeg veed ikke at han har faaet noget Honorarium, undtagen 1 eller 2 Exempl. af de Bøger, som han har læst Korrekturer af. I Anledning af dette Svar, erklærede Conferentzraaden, at han ingenlunde for Korrektur Læsning har faaet de Exempl., men fra Begyndelsen af 1 Exempl. af alt hvad der trykkes, som Directeur, og 1 Dito i Følge kongel. Reskr. af 8de Novembr. 1799. Vidnet svarede til 10de Spørgsm. Det kan jeg ikke huske. Til 13de Spm. Sv. Ja, der ere Rotter baade i Vaaningshuset, Kirken og Bogtrykkeriet; de æde hvad de kan faae fat paa; de fordærve Bøger og Papiir, hvor de kunne komme til det. Til 20de Spm. (om Flora Danica) Svar: Da jeg kom her til Stædet (1819), var Flora Danica uhæftet og i løse-Blade; den blev siden indbunden af Bogbinder John Johannesen og er endnu i det samme uforandrede Bind, og jeg har aldrig blevet dette Mærke vaer, hverken uden paa Bindet eller inden i Bogen, skjønt jeg i 5½ Aar jeg opholdt mig paa Vidøe, daglig har havt den for Øine og ofte bladet i den. Til 21de Spm. Sv. Nei, det har derimod været mig bekjendt, at Landoplysnings Selskabet har eiet den. Til 22de Spørgmaal? Svar: Nei, jeg veed ikke til det. Til 23de Spm. Sv. Saavidt jeg veed, ere ingen af de Bøger, som høre til Læse-Biblio-

thekef rotteædte, og de opbevares i det samme Værelse, som Conferentsraadens eget Bibliothek. Til 24de Spm. Sv. Jeg veed at nogle af dem have været laante til adskillige, som have begiæret dem. Til 27de Spm. Sv. Jeg veed, at en ny Bogtrykkerpresse blev anskaffet i Aaaret 1824 (eller 1825), men hvad Valtserne angaaer, er mig ubekiendt. Til 29de Spm. Sv. Jeg veed ingen anden, som har udlagt Penge i Kjøbenhavn for Stiftelsen, end Conferentsr. Stephensen. Jeg veed ikke at han har havt nogen Fordeel derved. Een Rbdaler i Penge er alletider bedre end 1 Daler i Vare-Regning. 1 Specie betales i Varer nu for Tiden med 15 Mk. til 3 Rbd. Til 30te Spm. Sv. Man faaer Varer og maaskee til deels Penge.

3die Vidne, Bogbinder John Johannesen indkom siden for Retten og blev efter Conferentsraad Stephensens Begiæring omspurgt det 20de (af de foregaaende Spm). Herpaa svarer han: Jeg har nu seet den og kan ikke finde, at den er noget forandret siden jeg bandt den ind i det Bind, den nu er i, og jeg har hverken sat Mærket M. St. paa den, eller seet Spor til at nogen har paasat den det. Til 21de Spm. Sv. Onei. Til 24de Spm. Sv. Ja, jeg veed at de have været udlaante til mange.

4de Vidne, Bogtrykkerdreng Helge Helgesen indkom dernæst og blev omspurgt efter de samme Spørgsmaale, som 1ste Vidne (paa Islandsk, men Rettens Oversættelse af hans Svar anføres nu her). Til 2det Spm. Sv. Det er de nye Typer, undtagen enkelte Bogstaver, som have manglet. Til 3die Spm. Svar: Ja, de ere aldeles nye. Conferentsraaden beder omspurgt: Hvor meget faaer Vidnet aarlig til Løn, og hvortil er den bestemt foruden Kosten? Svar: Jeg faaer 20 Rbdlr., som ere bestemte til Klæder. Til 13de Spm. Sv. Ja, de (Rotterne) fordærve Bøger, Klæder og alt hvad de kan komme til. Til 25de Spørgsm. Sv. Jeg veed ikke hvor megen Skade de have giort, men mig er bekiendt, at de have fordærvet Papiir og trykte Bøger, som Faktor Schagfjord har havt i sin Værge Til 27de Spm. Sv. Pressen blev opsat i Fjor, men Valtserne i Sommer.

5te Vidne, Smeden Olav Olavsen blev derpaa indkaldet og spurgt, som næstforegaaende Vidne, svarer til 13de Spm. Ja, de æde alt hvad de kan æde, f. Ex. Papirerne paa Kirkeloftet og hvad andet, som der blev henlagt. Conferentsr. begjærer Vidnet omspurgt: af hvor stor Betydenhed den Skade har været, baade paa Papirer og Bøger, som Vidnet er bekjendt? Svar: De ere meget beskadigede, men hvormeget kan jeg ikke opgive. Til 27de Spm. Sv. Ja, en ny Presse blev opsat i Aaret 1824 og Valtserne kom udenlands fra i Sommer.

6te Vidne, Tjenestekarl John Bjarnesen indkaldet og spurgt de samme Spørgsmaale, som næstforegaaende Vidne, svarer til 13de Spm. Ja, Rotter ere her endnu og have været her, de have fordærvet baade Papirer, Klæder og Mad. Til det af Conferentsr. til 5te Vidne fremsatte Spørgsmaal, svarer han: Det kan jeg ikke sige (bestemme). Til 27de Spm. Sv. En Presse blev opsat i Överfjor, men om Valtserne veed jeg ikke.

7de Vidne, Tjenestekarl Johan Thorlaksen blev endelig indkaldt for Retten, og besvarer de samme Spørgsmaale, som 5te og 6te Vidner. Til 13de Spm. De ere her visselig og fordærve hvad de kan. Til det af Conferr. til 5te Vidne fremsatte Spørgsm. Sv. Jeg veed ikke hvormegen Skade Rotterne have gjort paa Bøger, som jeg har seet, men de have meget beskadiget dem. Til 27de Spm. Sv. Ja, en Presse og Valtser. Pressen blev opsat 1824, og Valtserne i Sommer.

Samtlige Vidners Forklaringer bleve for dem oplæste, og erkjendte at være rigtig protokollerede.

Saaledes rigtig udskrevet af Guldbringe og Kjose Sysselers Extra-Herredsrets Protokoll, samt rigtig oversat, bevidner ved Haand og Segl

Finsen.
(L. S.)

No. V.

Aar 1826, den 14de Julii, vare vi undertegnede i Retten udnævnte Synsmænd tilstæde paa Videe Kloster, for at besigtige de Bøger, som Hr. Conferentsraad Dr. Jur. M. Stephensen foreviste os og sagde at tilhørte det kongelige islandske Landoplysnings Selskab, ligesom ogsaa de paa dettes Forlag trykte Bøger, saavel indbundne som uindbundne. I det Værelse, hvor hans eget Bibliothek staaer, foreviste han os endeel Bøger, der stode i en Reol for sig over Indgangen til den store Stue, hvilke han sagde at være Landoplysnings Selskabet tilhørende. Disse Bøger bleve ikke tagne ned, men saavidt vi kunne skiønne, saae de ikke ud til at være fordærvede. Paa de 24 Hefter af Flora Danica, som ere indbundne i 8te Folio-Bind, fandtes, ved nøje Eftersyn ingensteds Bogstaverne M. St., hverken trykte eller skrevne bag paa den, eller indvendig paa de forreste eller bageste rene Blade. De os foreviste Selskabets Forlags Skrivter have vi forefundet saledes:

a) Paa Loftet i det grundmurede Vaaningshus:

144 Exempl. af Balles Bibellæsning, i god Stand, men 75 Exempl. beskadigede, dog brugbare, og 77 Dito raadne og rotteædte.

b) I Bogtrykkerie Bygningen:

2de Pakker lit. A. og B. af forskiellige Bøger, begge raadne og rotteædte. I en Pakke lit. C. med 27 Exempl. af A. Helgesens Prædikener, er E Arket rotteædt. Af adskillige Bøger ere Blade eller Rammer (Marginer) rotteædte. Pakkerne No. 37—45 indeholdende: 10 Ex. Eptirmæli 18du Aldar, 25 Minnisverd Tidindi, 105 Nor. Kongs. S. 1ste H. og 22 Dito 2det H., samt endnu en Slump af Tidenders 1ste, 2det og 3die Bind, samtligen raadne og meget beskadigede. Pakker af indbundne Bøger (hvis Indhold i Synsforretningen nøje specificeres), No. 1—32 in. clus. paa Bindet beskadigede, men Materien lidet. No. 33 —37 i taalelig Stand og Bind, det sidste No. dog i Henseende til Bindet maadeligt. Pakkerne No. 22, 24 25, med

raae Materier af mange gamle Böger, alle gamle og raadne. No. 23 med 70 Exempl Abrbøger. No. 26—27 med Ch. Sturms Betragtninger og Anonymi Faste-Prædikener, nye og i god Stand. No. 28 med Basholms Hoved-Parbomme, 2den Deel, halvraaden. No. 29—35 incl. (hvis Indhold Synsforretningen nøie anfører), med en Mængde af de fleste Selskabets Förlagsboger, nogle faa af de ældste før 1800 udgivne undtagne, alle i god og brugbar Stand, mange paa Skrivpapiir.

Endelig blev os foreviist en Bogtrykkerpresse og Indretning til Valtsers Stobning, hvorom vi, som ubekiendte med Bogtrykkeriets Maskinerie og Indretninger, intet med Vished kan dømme.

Denne vor Besigtelses Forretning ere vi villige til at bekræfte med Eed, naar forlanges.

B. Eggertsen. Th. Johnsen.
(L S) (L. S.)

Aar 1826, den 21de Octobr. blev en Extraret sat i Reykevig for i Følge Conferentsraad Dr. M. Stephensens Requisition af 16de f. M. at modtage fornævnte Synsmænds Beeedigelse af deres ovenstaaende Synsforretning, hvor den da (tilligemed Requisitionen,) blev producerel forsynet med Synsmændenes Student Bjarne Eggertsens og Repstyrer Thord Johnsens egenhændige Underskrivter og bedtrykte Segl. Disse havde foretaget Forretningen efter en den 14de Julii sidstl. forudskeet Udmeldelse i Retten. De vare nu begge godvilligen mødte og erklærede sig villige til at aflægge deres körporlige Eed om, at den af dem gjorte Synsforretning den 14de Julii d. A. var af dem foretagen efter deres bedste Skjønsomhed og saa samvittighedsfuldt, som dem var mueligt. Efterat de vare

paaamindede om Eedens Vigtighed, aflagte de hver for sig deres korporlige Eed paa den i Loven foreskrevne Maade, om at den forbemeldte af dem afholdte Synsforretning, var udført efter deres bedste Skjønnende og saa samvittighedsfuldt, som det var dem muerligt — hvorpaa Retten blev hævet. — Actum ut supra.

Finsen.

G. Gunnarsen. L. Møller.

In fidem Finsen.

(L. S.)

No. VI. Fortsættelse af den i Collegial Tidenden for 1800, S. 426 —27 leverede Fortegnelse over de vigtigste fra det kongel. islandske Landoplysnings Selskabs Bogtrykkerie udgivne Skrifter:

1.) Minnisverd Tidindi, eller de erindringsværdigste Tildragelser og Dagens Historie, med udførlig Efterretning om hvad der angik og foregik i Island, samt Extrakt af alle til Landet sendte Anordninger, med Tillæg og Bilager af vigtige Aktstykker, Taler, videnskabelige Kundgjørelser, summarisk Extrakt af det kongel. islandske Landoplysnings Selskabs Regnskaber — siden fortsat indsendt til det kongel. Cancellie 1818 — forfattede fra 1799 — 1801 ved Conferentzr. Dr. M. Stephensen; fra 1798 til 1799 ved nu afgangne Amtmand St. Stephensen; fra 1801 til Nytaar 1804 ved Prof. F. Magnussen.

2.) Den kristelige Religions Hovedlærdomme ved Dr. Bastholm, paa Islandsk oversatte ved Provst Gudmund Johnsen, 2den Deel.

3.) Dr

3.) Dr. Bastholms Betragtninger og Andagtsøvelser for Communikantere, oversatte ved Provst Thorvald Bødvarsen.

4.) Bønner og Psalmer til Almuens daglige Andagtsøvelser, ugeviis indrettede.

5.) Oversættelse i Vers, af Gellerts der Krist, ved Provst Th. Bødvarsen.

6.) Kortfattet Huusholdnings Bog for Huusmødre, ved nu afdøde Frue Assessorinde M. M. Stephensen.

7.) Evangelisk-kristelig Kirke- og Psalmebog, i Følge kongel. Authorisation indrettet og valgt, samt authoriseret til offentlig Brug i Kirkerne, ved dertil denominerede Mænd, under nu afgangne Biskop, Ridder G. Vidalins Direction.

8.) Gissur Jarl Thorvaldsens Biographie i Sange, ved Laugmand S. Sølvesen.

9.) Oversættelse af kongel. for Island gjeldende Anordninger, udgivne i Følge offentlig Authorisation ved den kongel. isl. Landsoverret — hidtil 8te Ark. —

10.) Vejledning til at gjemme Kartøffler ubeskadigede Vinteren over, paa Islandsk.

11.) Snorre Sturlusens Heimskringla eller norske Kongers Historie, 2de Hefter.

12.) Gange-Rolvs Saga, ved Syssélmand H. Jakobsen, paa hans Forlag.

13.) Gallettis Lærebog i Historien med Fortsættelse til vore Tider og Islands Historie til 1800, ved Sysselmand J. Espolin.

14.) Eptirmæli átjándu Aldar, i 8vo og 16mo ved Conferentsr. Dr. M. Stephensen.

15.) Publicationer fra den kongel. islandske Landsoverret, 5 Nummere.

16.) Anvisning om Tilberedelsen af Huusblas, ved Sysselmand Roefod.

17.) Instrux for Repstyrere i Island, i Følge kongel. Authorisation af 1808, forfattet og udgiven af Amts-Øvrighederne 1809.

18.) Anvisning for Almuen om Kartøffel-Avl, af Kiøbmand H. W. Lewer.

19.) Haandbog for hver Mand, indeholdende: forenden løvkyndig Forklaring og Commentaire over Repstyrer-Instruxen, en nøjagtig Samling i Extrakt af alle Island forbindende Politie- Fattigvæsens- og Landbus-Lovgivninger, ved Conf. Dr. M. Stephensen.

20.) Morgen- og Aften- Hellig- og Højtids-dages og Aarstiders-skifte- Bønner, til Huusandagt, ved Præst B. Arngrimsen og flere.

21.) Beqvem Anvisning til Haugedyrkning, ved samme.

22.) Regler og Anvisning for Vaccinateurer, ved Chirurgus O. Hjaltalin.

23.) Rednings-Midler for Druknede og Skindøde, ved Samme.

24.) Børne-Guld, eller Stavelse- og Læse-Bog for Børn, ved Præst B. Arngrimsen.

25.) Nye Læse-Calender eller Anvisning til at beregne og forfatte Almanakker og beregne alle Aarets Tider, Hejtider, Maaneskifter, m. v. ved Chir. O. Hjaltalin.

26.) Sturms Gudelige Betragtninger, 3die Deel, ved Stiftprovst M. Magnusen.

27.) Gammen og Alvor 2det Hefte, forfattet af Conferr. Dr. M. Stephensen, Stiftprovst A. Helgesen, Lector J. Johnsen, Dr. H. Scheving, Digteren Præst J. Thorlaksen og flere.

28.) Kloster-Posten — et Tidsskrivt — forfattet og udgivet ved Conferentr. Dr. M. Stephensen, indeholdende: snaae videnskabelige og økonomiske Afhandlinger i forskiellige Materier, Sange, Dagens og Aarets Historie; de hidsendte Lovgivninger med Forklaring om deres Anvendelighed heri Landet; Landsoverrettens og

Højesterets Domme i islandske og enkelte mærkværdige Sager; Øvrighedens almeenvigtigste Foranstaltninger; Capituls-Taxterne; Qvartals Coursen; historiske Mærkværdigheder og de vigtigste Dødsfald; Gravminder; Befordringer og Afgang m. v.; vigtige Publicationer og literaire Noticer. 8te Aargange for 1818—1825.

29.) Tillæg til No. 7, eller til den evangelisk-kristelige Kirke-Psalmebog, forfattet ved et Udvalg af Mænd.

30.) Haandbog for Forligelses Commissarier, med Anvisning, Extrakt og Forklaring af alle til Forligelses Væsenet henhørende Lovgivninger og Sager m. v. til 1819, ved Conferr. Dr. M. Stephensen.

31.) Den nye Psalme- og Bønne-Bog til Almuens Huus-Andagt, Morgen og Aften, m. v.

32.) Anvisning til dødfødte Børns Oplivelse, ved Chirurg O. Hjaltalin.

33.) Hjálmars paa Bjargi Samtaler med sine Børn, angaaende alle Stænder, disses Pligter og Rettigheder, m. v., ved Conferr. Dr. M. Stephensen.

34.) Undersøgelse af de for Island gjeldende Love i Lovagtigheds Sager, ved Samme.

35.) Stiftamtmand Moltkes Publication og Anordning om Fattigvæsenets Bestyrelse inden Sønder-Amtet og Reglerne derved.

36) Prædikener til alle Helligdage i Aaret, 2 Dele, forfattede ved Stiftprovst A. Helgesen.

37.) Udvalgte Smaa Fortællinger, 1ste og 2det Hæfte, ved Dr. M. Stephensen. — Herforuden ere: Nye Oplage af mange gudelige og Andagts Bøger, saasom: Lærebøger, Psalmebøger, Sturms Betragtninger, Abc Bøger, Bønne- og andre smaa Psalmebøger, m. v. samt Øvrigheds Publicationer, Reglementer, Laugtings samt Overrettens Forhandlinger, Oversættelser af enkelte Lovgivninger; en Mængde af mærkværdige Mænds Biographier, Minde-Taler over dem og Leiligheds Blade.

38.) 50 Psalmer over Passionen af V. Scheving og paa dennes Forlag.

39.) Ny Oversættelse af det Nye Testamentes 1ste Deel, indeholdende Evangelisterne og Acta Apostolorum, ved Bibel-Selskabet og paa dets Forlag. (Den 2den Deel er nu under Pressen.)

40.) Haandbog for Præsternes Ministerial-Forretninger, efter nu gieldende Love for Island, med tilforordnede Collecter, Bønner, Epistler og Evangelier for alle Helligdage i Aaret, samt Uddrag af deres Embeds Pligter, efter Ritualet og de gieldende Love.

41.) Stiftprovst M. Magnusens Minde, ved Stiftprovst A. Helgesen, udgivet af Lector Theol. J. Johnsen.

42.) Catalog over det kongel. islandske Landoplysnings Selskabs Laane-Bibliothek til 14de Julii 1826.

In fidem M. Stephensen.

No. VII.

Med ligesaa megen Beundring, som Glæde, har jeg i Dag modtaget Deres Høivelbaarenheders Skrivelse til mig af 24de dennes, samt derhos den af Dem med den engelske Kommandeur, Kaptaine A. Jones, under 22de dennes, indgangne Convention, som i hele Norden vil stedse blive til fortrinlig Ære og Lykke for Island og dets store Sønner — dets Befriere. — Min sande Glæde over denne Begivenhed opmuntrer mig til, de Hindringer uansete, som min Svaghed og huuslige Omstændigheder lægge i Veien for mig, igjen at overtage, som forhen, mit havte Amtmands Embede, hvorfor jeg har afgivet til Syssel mand

Sche-

Scheving Qvittering, som in Copia herved pligtskyldigst fremsendes.

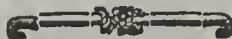
I øvrigt skal jeg, med al muelig Iver, sørge for de tilsendte Conventioners og Placatets hurtige Omsendelse og Bekjendtgjørelse, som ikke mindre Embedernes Besættelse og Ordens Igjenindførelse i Nord- og Øster-Amtet.

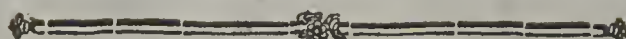
Mødruvalle Kl. den 30te Aug. 1809.

S. Thorarensen.

Til
Islands høie Øvrigheder
De Herrer Etatsraad M. Stephensen.
og
Amtmand St. Stephensen.

In fidem, og at Originalen heraf er fremsendt til det kongel. danske Cancellie 1809.
M. Stephensen.

Tillæg,
som
kortfattet Svar
paa
Candid. Vigfus Erichsens Pamphlet:
Island og dets Justitiarius, &c. 1827.

Audiatur & altera pars.

Under Paatale af Fornærmelser, indrykkede i Bladene: Politie-Vennen og Dagen 1826, mod Conferentzraad M. Stephensen, er den før skjulte, men dog formodede Forfølger, Candidat Vigfus Erichsen, bleven Masken afreven. Mindst burde Conferentzraad Stephensen have væntet sig saa uværdige og ubeføiede Angreb og paa en saa fornærmende Maade, uden mindste dertil given Anledning, af Personer, hvilke han aldrig har kiendt, som af denne Forfatter eller af en Translateur Hald; denne har han maaskee aldrig seet, ikke, sig vitterlig, talt et eeneste Ord med eller med nogen af dem i sine Dage; aldrig i Ord eller Gierning paa mindste Maade stødt, end sige fornærmet dem, og — som den første selv tilstaaer i sit Nidskrivt S. 86 — kun et Par Gange seet Erichsen i Selskaber. Men saaledes, som disse to have tilladt sig, dog at vælte sig ind paa en dem ubekiendt aldrende Mand i en høj Embeds Stilling paa en ublue, grov og fornærmende Maade, for-

raader saadant ligesaalidet en moralsk dannet og sædelig Carakter, som den Cultur, Humanitæt og Agtelse for andres Rettigheder, som de dog maatte ønske selv at bevare, for ikke tilligemed de angrebne Uskyldiges, at sætte deres egen Agtelse og Velfærd paa Spil.

Da de vigtigste af de i Bladene Politie=Vennen og Dagen fremsatte skjæve og ugrundede Anke=Poster, deels ere i foregaaende Svar oplyste og gjendrevne, deels paatales ved Domstolene, forbigaaer jeg her videre at indlade mig paa dem. Det er klart, at Cand. Erichsen nu atter har omtrykt saadanne og lagt flere dertil, deels for at samle Stof til nye Fornærmelser, deels for paa en skadefroe og spottende Maade, der saa meget udmærke Ondskab og Had, men ingenlunde robe nogen ædel Tænkemaade eller Retsind, atter vidt og bredt at udbrede, opdigtede fornærmelige Calumnier og gjøre dem til sine, nedværdige og formørke hver Fortjeneste, omskabe det uskyldigste og hos enhver anden roesværdige til Brøde, eller dog til et Intet, opkaste sig selv, uden dog dertil at besidde Evne, Kald eller literaire Talenter, til en ligesaa incompetent, som uefterrettelig Dommer over Mænd, Carakterer, videnskabelige Bearbejdelser i forskjellige Fag, uden paalidelig Sag=Kundskab og uden alle Beviser, og, tillige latterligen nok, at uddele Roes og Daddel i Fleng, alt efter Indfald, Lune, Uvillie eller hans ringe Bekjendtskab til de Ting eller de Mænd, man saaledes tillader sig at taxere paa den ubesindigste og dristigste Maade. Hvor Spot og Sarkasmer og opdigtede Personligheder udstrømme for at nedværdige fortjente Mænds Agtelse, forraade disse gjerne en oprørt Galde, Fremfusenhed og et svagt Hjerte, der fryder sig ved at bringe Splid og Misnøie og Mistillid ind, endog i de meest agtede og helligste Samfund. Hans Sarkasmer og Stiklerier, uden al Grund og kun alt for meget røbende hans moralske Svagheder, kan her skjenkes Taushedens Foragt, uden at deslige Kaadheder værdiges Svar, da de aabenlyst forraade sin grumsede Kilde og snart tabe al Credit hos oplyste og gode Mænd, som agte Velanstændighed og Humanitæt, ja, med Voltaire kan man

sige: „Viis mig et eneste Skamskrivt, som en varig „Skiændsel alle holder nedtrykt paa den urene Kildes „Bund, hvoraf det vældede ud."

I det jeg henholder mig til mit foregaaende Svar og hvad der for Retten er og nærmere vil vorde deduceret af min Advocat, vil jeg, uden videre Omsvøb, her kortelig berøre nogle af de nye fornærmelige Noter, som Angriberen har tilføiet sin Pamphlet, for saavidt jeg agter her at værdige dem nogen Opmærksomhed.

*) Noten S. 5. Om jeg, som Landoplysnings Selskabets første Stifter er paa lovlig Maade valgt eller ikke, som dets Bestyrer eller Direkteur, for nu 33 Aar siden, nemlig i Selskabets første Forsamling den 19de Julii 1794 paa Langtinget, agter jeg ikke at staae Angriberen mindste Regnskab for, som en aldeles incompetent privat Person uden for Selskabet, til at fordre Beviis for saadant, ja, enhver i selve Selskabet, om Lovmæssigheden af dets Forhandlinger, være sig for 10, 20 eller 33 Aar, ligesom jeg erklærer ham for aldeles incompetent til nogensomhelst Fiscalisering herover, som alle øvrige Selskabet angaaende Sager. For ham og enhver kan det være nok, at hiint er her i Landet og allevegne notorisk, ja, strax publiceret af Selskabet bag ved dets først i Aaret 1796 udgivne Vedtægter S. 13, og aldrig omtvivlet, erkjendt af selv de første Medstiftere og i dets høitidelige Forsamlinger. (See Minnisv. Tid. 1796 1te B., S. 169—170, 173, 295—96, 317, 322 &c. i Holanophili, ved afdøde Conferentzr. Amtmand, Ridder Thorarensen forfattede og der udgivne Brev, der indeholder ganske andre Beviser og Domme saavel om det Holumske Bogtrykkerie, som om Selskabet og mine videnskabelige Bestræbelser, fra en mere værdig, paalidelig og competent Dommer, end min aldeles inhabile Angriber, som han nu viser sig, saavel fra Forstandens, som Hiertets Side.

**) S. 5. I denne Note stoder Angrib. haandgribeligen an imod Sandheden, som jævnligen i hans Anfald,

ved at anmelde min Fader, sal. Stiftamtmand Olav Stephensen, som valgt Direkteur, som aldrig skete, men som Præses blev han valgt, men jeg som Direkteur, begge i den selvsamme Selskabs Forsamling den 19de Julii 1794. Han har det selvsamme Bevis for, at min Fader, som at jeg var valgt og intet andet. Med Forsædet fulgte ikke den almindelige og daglige Direction. En Opsynsmand (Direkteur), hvem Selskabets Vedtægter overdroge snart hele Bestyrelsen, især den daglige (men ham kun Forsædet for daværende fortrinlig Anseelses Skyld og i vigtige Sager at lede Ordet), blev jeg derimod strax og siden 1794, hvem selv Regjeringen erkjendte, som Direkteur (see Bilag No. I, S. 21, samt S. 4—6, 13.), og som Stats-Calenderen (Angriberens formodede Hoved-Studium) i mange Aar saaledes anførte og bør anføre, naar den vil bevare Redelighed og Sandhed, altsaa 1799, længe forinden Stiftamtmand Stephensen nedlagde sit Præsidium. At Selskabet siden ikke fandt gavnligt, at vælge en anden og efter min Stilling og Arbeider i flere Aar for Selskabet, endog upassende, men derimod tjenligt 1807, at forene dennes Funktion med dens bestandige Direkteurs, uden at jeg nogensinde tiltog mig derfor et andet Navn, er noget, som hverken Selskabet eller jeg skylder Angriberen, der aldrig har været Medlem af Selskabet, mindste Regnskab for, nok at jeg er og har været lovligen valgt Direkteur nu i 33 Aar; dette bestandige Direktorat er i Selskabets Forsamling den 25de og 26de Sept. 1826 af Selskabet selv erkjendt og fremdeles forlænget ved nyt Valg (see Side 22).

***) Ugrunden af denne Note, S. 5, fremlyser 1.) af herforegaaende S. 4—5. 2.) af Faktor Schagfiords bredigede Deposition til 1 Spørgsm. S. 24. 3.) af den i Minnisverd Tidindi 2. B. 1806 S. 476, indrykkede Publication om denne min Fratrædelse fra Regnskaberne for 20 Aar siden, og Faktor Schagfiords, uden min mindste Indblanding, derefter aflagte Regnskaber, som altsaa ikke først nu er ankyndiget. Overhoved paaligger Angriberen Bevis-Byrden for sin urigtige Angivelse, i Følge DL. 1—14—5.

*) S. 6. Den her anførte ugrundede Note, at jeg, siden Biskop Dr. Finsens og Conferentzraad Thorarensens Tid, har tilegaget mig den ringeste Myndighed mere i Selskabet end forhen, benægtes, som aldeles usandfærdig. At overdrage Forhandlingen af Selskabets Bøger til en anden, efter Faktor Schagfjords Begjæring, da han videre frasagde sig samme, var vel ikke over nogen Direkteurs Raadighed, som i alle Henseender uskadeligt for Selskabet og henhørende til dets løbende Affairers daglige Bestyrelse.

**) S. 6, samt 37—38. At jeg først efter min Hjemkomst til Island 1826, afgav de sidste 12 Aars Regnskaber til Revision, er en aabenbare Usandhed, som det meste af alt andet Angriberen har fremført i denne Skg. og den er gjendreven ved 2de eedsvorne Vidners Deposition den 14de Julii 1826, nemlig Faktor Schagfjords (see hans Svar paa 4de Spørgm. S. 24), hvor han erklærer dem at være reviderede af Landphysikus Thorstensen og Adjunct Egilsen, og Anteguelserne leverede ham til Besvarelse den 1te Sept. 1825, altsaa Aaret før; samt af Studiosus Chirurgiae Eggert Johnsen, at forbemeldte Mænd have revideret Regnskaberne fra 30te Junii 1813 til 31te Dec. 1819. Om de ældre Regnskabers Revision kunne dette sidste Vidne ikke have nogen Kundskab, som aflagte før hans Komme til denne Egn; imidlertid vare ikke allene disse, men Schagfjords samtlige Regnskaber fra 1807 til 1819 af de selvsamme Revisorer for reviderede, altsaa 12 Aars Regnskaber forunden Regnskabet fra 1819 til 1825, som 1826 bleve leverede dem til Revision. Angriberen er saaledes overbeviist om, at have debiteret en stor Usandfærdighed.

***) Spørgsmaalet S. 6: Om Gage er bestemt til Bestyreren? var aldeles overflodigt, siden intet i Regnskaberne er anført til Udgivt, som Løn til ham og man desuden har eedsvorne Vidnesbyrd for, at han aldrig har oppebaaret 1 Skilling som saadan (see foreg. S. 24 Svar paa det 5te Spørgsm.). At Direkteuren imidlertid tilkom Løn, som andre, for hans megen Møje og havte Forretninger, kunde

vel ikke med Billighed nægtes. Selv havde Selskabet og, ved General-Mode 1795, tilstaaet ham til Skrivematerialier 30 Rdlr aarlig. Om man nu end vilde beregne disse ilkun fra 10de Aug. 1807, da han aldeles fratraadte Regnskabsforelsen men Faktor Schaafjord afløste ham, eller for de næstforløbne 20 Aar hvoraf han dog ingen Skilling har oppebaaret, beløber saadant til 600 Rbdlr. S., og da han, efter Ret og Billighed, ikke burde udarmes eller tilsætte egen Formue, om han end opofrede eact Arbejde for det meste sin hele Tid for Selskabet, kunde ham vel ikke nægtes for Correcturers Læsning, hvoraf ved eedsvorne Vidnesbyrd er beviist, at han altid har læst 3 af hvert Ark og ofte 4, den sædvanlige Betaling. Sporger man om denne, kan en uimodsigelig Maalestok hentes fra det danske Bibel-Selskabs 11te Beretning 1826, hvor velbemeldte Selskab S. 59 beregner Correctur-Læsning af Bibelens Udgave fra Waysenhuset, for 100 Ark, til 130 Rbdlr Sølv, og for det Nye Testamentes i 8vo for 60 Ark 80 Rbdlr Sølv (see ibid. S. 54—55), altsaa pr. Ark mindst 1 Rbdlr 32 Rbß Sølv. Om man nu kun ansloe de for Selskabet udgivne Bøger til 50 Ark aarlig, vilde deres Correctur-Læsning i forbemeldte 20 Aar beløbe 1000 Rbd. Sølv, som aldrig med Billighed kunde nægtes ham, thi der er ingen Tvivl om, at jo det danske Bibel-Selskab har anslaaet denne Udgivt saa lavt, som muligt. Altsaa har han retmæssig Fordring paa Selskabet for 1600 Rbdlr Sølv, for begge Artikler, hvoraf han ingen Skilling har nydet eller fordret, eller agtet at fordre, saalænge ingen fornærmelig og ubillig Fordring gjøres til ham, som altsaa meget overgaaer det, Side 59—60 i Angriberens Libell, aldeles ugrundet udsatte Beløb ham til Ansvar, hvis totale Uefterrettelighed ved Svar paa de udsatte Antegnelses Poster og Selskabets derpaa afgivne Decision, er fuldelig erkjendt, som herefter nærmere skal vises.

**) Side 7. Om jeg end paastaaer: at i mange andre Lande gives bedre Hjelpemidler for videnskabelige Instituter end i Island, og at dette Land savner hine, involverer det ingen Beskyldning mod Regjeringen, som Angriberen paa sin Viis, uden mindste Grund, vil deraf

udlede, men medfører ikkun den rene Sandhed; thi jeg — i det mindste — kjender her ingen videnskabelige Instituter eller Hjelpekilder for samme, paa Bessestedts Latin-Skole nær, men en lærd Skoles Undervisning har Landet ejet i flere Hundrede Aar. Selv en Almue-Skole, oprettet paa Hoffestad, efter afgl. Rector Thorkelsens Legat, er jo nedlagt circa 1815, og i *) Side 75 erkjender Angriberen: at der gives ingen i Landet; da de fleste Eleemosyner ved Hovedkaldene, før henlagte til haabefulde Dimissers videre Uddannelse, ere det nu til Chirurger i Island, veed jeg saaledes ingen flere videnskabelige Instituter at nævne, naar derimod en Mængde offentlige og private i mange andre Lande — selv i Danmark, som dog ikke er engang exempelviis antydet i mit Svar — kunne udbrede Kulturens velgjørende Virkninger overalt, dog — som det synes — neppe til en Nidskriver.

***) S. 7. En af Angriberens djærve og grove Opdigtelser, at jeg stedse omtaler mine Fortjenester og Andres Avind og Dadlesyge, læser man med høj Forundring i denne flaue Note; thi Texten, hvortil den skulde svare, viser intet Spor til det forste, ej heller mine øvrige Skrivter. Har jeg end erklæret de uværdige og uforskyldte Angreb i Skilderiet 1808 og nu i Dagbladene 1826, for Fostere af Avind, ville hine fuldelig retfærdiggjøre de Udtryk, som Angriberen mindst har Aarsag til at harmes over, som jeg undergiver alle Retsindiges Dom, og det er kun ellers yderst sjeldent at finde i mine øvrige Skrivter, og aldrig uden de gyldigste Grunde, hvorfor jeg kan anføre andre competente og paalidelige Auctoriteters bekræftende Dom (see Conferentzraad Thorarensens Holanophili Brev i Minnisv. Tid. 1te B. S. 323, 337 — 38, af hvilken Dom senere skal paa sit Sted vorde indført det vigtigste). Hvor himmelvidt forskjellig er ikke enhver oplyst, god og redelig Mands Omdømme om deslige Sager, fra det, som ondskabsfuld Avind dikterer sine elendige Haandtlangere? og hvor kan vel paa saadant væntes mere moderat Svar, end: Facilius est carpere quam æmulari? Det sidste har Angriberen endnu ufuldbragt.

*) Noten til S. 10 hos Angriberen, er jeg forvisset om, at Stifts-Øvrigheden, uagtet hiins incompetente Opfordring, ikke tager mindste Notice af og at den lader sig andres Eiendomme og lovlige Rettigheder, som ere samme uvedkommende, i alle Tilfælde være hellige. Dette Bibliothek har jeg udvirket skienket til Landoplysnings Selskabet, hvis ene Eiendom det er, men ligesaa uvedkommende Stifts Bibliotheket, som Skolens og ethvert andet Bibliothek.

*) S. 13. Om mit Valg til Direkteur og Schagfiords til Selskabets Regnskabsfører, uden i nogen Maade at være min, men kun Selskabets Betjent, er det fornødne Svar og Oplysning at finde foran S. 4—7 og her til **) S. 6. Endelig er Faktor Schagfiords saavel foregaaende, som nuværende Regnskabsfører Embede for Selskabet høitidelig erkjendt af samme i dets Møder den 25de og 26de Sept. 1826 (see Bilag No. II. S. 22), og denne Notes Ugrund derved fuldelig oplyst.

*) S. 17. Her, som snart allevegne, debiterer Angriberen en grov Usandhed; han angiver nemlig Psalmebogen at være 20 Ark stor og koste 3 Rbdlr Exempl., men Feilen er: at den befindes at være 25 Ark stor. Vel kostede næstsidste Oplag paa Skrivpapir med Tillægget tilsammen 3 Rbd N. V.; men nu viser Kloster-Posten 1825 Side 152, at den paa Trykpap. er averteret at koste 1 Rbd. 3 Rbmk. N. V., men paa Skrivpap. 2 Rbd. 32 Rbß., som nøie oplyser Angriberens falske Angivelse ogsaa i denne Note. Men Trykning leverer Vidøes Bogtrykkerie nu, siden den indførte Brug af Valtser, saa skiøn, som andre Trykkerier i Almindelighed, og i alle Henseender upaaklagelig god.

Side 33. ¹) Indholden af denne fornærmelige Angivelse, Flora Danica angaaende, erklærer min Søn, hvis Forklaring jeg herom har affordret ham, for at være lutter Opdigtelse, som aldrig i Verden skal kunne bevises.

Ibid. ²) Siden Angriberen ikke allegerer de Steder i Kloster-Posten, som kundgjøre mine Handlinger, om de

